

M. Berčiņš

Maksam Paulam Berči -170

Šogad aprit 170 gadi, kopš dzimis visu laiku slavenākais Liepājas arhitekts Maksis Pauls Berči, kuram bija nozīmīga loma Liepājas 19.gadsimta otrās puses apbūves attīstībā. Pilsētas galvenā arhitekta posteni M.P.Berči ieņēma no 1871.gada līdz 1902.gadam, tādējādi gūstot iespēju gandrīz vienpersoniski veidot Liepājas seju 19.gadsimta beigu arhitektūrā.

Lai atzīmētu svarīgo gadskārtu, Liepājā visa gada garumā notiek dažādi pasākumi, kas saistīti ar M.P.Berči daiļrades apzināšanu. Lai atpazītu ēkas, kuras projektējis slavenais arhitekts, uz tām ir izvietotas plāksnītes ar M.P.Berči parakstu.

Maršrutā iekļautās ēkas

1. Zivju iela 3. Remedlova tirdzniecības nams (1881)

Tagadējā Romas Dārza ēka veidota kā divi atsevišķi korpusi ar romantisku iekšpagalmu. Fasādes apdare ir piesātināta ar rustveida elementiem un elegantiem pilastriem otrajā stāvā starp logu ailām.

2. Kungu iela 20. Meijera dzīvojamā māja (1876)

Ēkas fasādes ir samērā askētiskas; izcelts ieejas portāla rīzālis. Apdarē izmantots sarkanais ķieģelis, kas mijas ar gaiša apmetuma joslām. Ēka vairākkārt pārbūvēta.

3. Ed.Veidenbauma iela 10. Brauna meiteņu skola (1875)

Ēkas arhitektoniskais risinājums ieturēts neorenesanses stilā ar gotikas elementiem. Šai ēkai izmantotas M.P.Berči iemīļotās īpaši akcentētās segmentveida loga ailu pārsegdes, un sākotnēji tai bijis dabīgā šifera jumts.

4. Kuršu laukums 5/6. Sv.Annas baznīcas pārbūve (1871-1891)

Baznīcas vieta zināma kopš 1587.gada. Sākotnēji tā bijusi koka ēka. 19.gs. beigās pēc M.P.Berči projekta baznīca pārbūvēta, sākumā uzceļot baznīcas torni (1889.gadā) un tikai pēc tam jomu (1893.gadā). Baznīcas ēkas pārbūves rezultātā liepājnieki lepojas ar izcilu neogotikas pieminekli un iekšējās esošo lielāko koka altāri (1697.g.) Latvijā. Celtne veiksmīgi iekļaujas vēsturiskajā vidē, un tas liecina par arhitekta lielisko māksliniecisko formu un proporciju izpratni.

5. Rožu iela 6. Apgabaltiesas ēka (1889-1891)

Fasādes risinājums ir askētisks sarkanā ķieģeļa un apmetuma apdarē. Viss ēkas projekts realizēts t.s. „impēriju stilā”, kas raksturīgs Krievijas 19.gs. beigu administratīvajām ēkām. Pusloka logu ailas rotātas ar smalku arhitektonisku dekoru. Ēkai ir paaugstināts cokols un rustveida pirmais stāvs, kas rada smagnēju iespaidu; pretstatā tam ir salīdzinoši vieglā vaiņagojošā dzega.

6. Peldu iela 15. M.P.Berči dzīvojamā ēka (1889-1892)

Ēkas sākotnējais veidols līdzinājās ārpslētas villai, stilistiski iezīmējot laika posmu pārejai no ampīra uz renesansi. Fasādēs tika pielietoti logi ar pusloka formu un arhitektoniski dekoratīvu ailu apdari. Pēc 1913.gada pārbūves, kurai projektu izstrādājis Makss Berči (juniors), šī ēka ir ieguvusi patreizējo veidolu.

7. Peldu iela 44. Dzīvojamā māja (1902)

Neogotikas stilā veidots daudzfunkcionāls īres nams. Ēkas fasādes romantizētas ar profilēta sarkanā ķieģeļa un laukakmeņu joslām. Ēkas arhitektūra ir harmoniska, mākslinieciski izoptota. Silueta izteiksmību rada erkera augstais jumts un izsliete dūmeņi ar jumtiņiem. Ir Pasaules kara laikā ēka zaudējusi oriģinālo jumtu, kurš saglabājies tikai rīzālīta tornītim.

8. Liepu iela 9. Bērnu slimnīca (1900)

M.P.Berči rokkrastam tipiska 2 stāvu sarkanā ķieģeļa ēka. Ēka iekomponēta parka vidē; to projektējot, respektētas slimnīcas raksturīgās funkcionālās vajadzības.

9. Hika iela 12. Barona Noldes dzīvojamā māja (1902)

Ēka veidota vasaras villas stilā, tā izvietota atstātos no ielas un tās apdarē izmantoti kokgriezuma dekoratīvie elementi. Ēkas pirmais stāvs ir ķieģeļu, bet otrais koka. Ēkas pamatvērtība ir bagātīgi izmantotie kokgriezumu elementi.

10. Peldu iela 59. Peldu iestāde (1902)

Ēka būvēta romiešu villas stilā un lieliski iekļaujas parka ainavā. Vienstāva fasādē risināta simetriski, ar atvērtu lodžiju un nedaudz izvērztu centrālo rīzālītu ar kolonnu portiku. Vannu mājas (Peldu iestādes) silueta akcentē virs ieejas halles izvietotais virsragasmas kupols.

11. Kūrmājas prospekts 21. Būvuzņēmēja, M.P.Berči drauga,

J.V.Rīges dzīvojamā māja (1885)

Divstāvu ēka ar paaugstinātu cokolu neiekļaujas blīvā pilsētas apbūvē. Galvenā ieeja akcentēta ar kolonnu portiku, virs kura izvietots balkons. Fasādes apdare ir visumā askētiska - sarkanajā ķieģelī ar apmetumā veidotām dekoratīvajām logu apmalēm. Vaiņagojošā frīzu josla papildināta ar krāšņiem mozaikas elementiem.

12. Kūrmājas prospekts 16. Katcenelsoņa villa (1900-1901),

projektēta pēc Berlīnes arhitekta prof. Īnes meta

Šis ēkas arhitektoniskais veidols stipri atšķiras no citām M.P.Berči ēkām. Tā ir būvēta parka villas stilā, fasādes apdare veidota apmetumā, ar pakāpienveida zeltīņiem, kas piešķir tai nedaudz neogotisku siluētu. Jumta segums no holandiešu glazētajiem kārniņiem. Apbūves kompleksu papildina vienotā stīla celta saimniecības ēka un mūrēts dekoratīvs žogs ar apmetuma apdari.

13. Kūrmājas prospekts 12. Dzīvojamā māja ar aptiekas telpām aptiekāram H.Grabem (1899-1901)

Daudzfunkcionālā ēka būvēta no M.P.Berči iecienītā materiāla sarkanā ķieģeļa. Ēka iekomponēta pilsētvidē, respektējot tai laikā jau izveidoto ielu tīklu, tā būvēta šaurā lēņķī. Nama arhitektoniskais siluets ir izteiksmīgs un labi uztverams no dažādiem viedu lēņķiem.

14. Kūrmājas prospekts 3. Navigācijas skola (1877)

Agrīns M.P.Berči projekts, kas realizēts pēc Liepājas Biržas komitejas pasūtījuma. Centrālo fasādi veido tornītis, kas izmantots kā observatorija studiju procesā.

15. Graudu iela 42. Bonica konditoreja (1897)

Ēka Graudu un Kr.Valdemāra ielu stūrī celta izstieptā lēņķī, veidojot stūra nosēgumu. Fasādē izceļas divi ar kupoliem vaiņagoti rīzālīti. Visa fasāde ir bagātīgi rotāta, īpaši izceļas balkona metāla margas un romantizētas torņveida izbūves.

16. Kr.Valdemāra iela 4. Nikolaja ģimnāzija (1884)

Ēka izvietota atstātos no ielas apbūves līnijās, veidojot reprezentatīvu ieeju ar granīta kolonnu portiku. Fasādē risināta sarkanajā ķieģelī ar bagātīgi rustētu apmetumu un metāla dekoratīvajiem elementiem.

17. Kr.Valdemāra iela 14. Būvuzņēmēja J.V.Rīges dzīvojamā māja ar biroja telpām (1880)

Ēkai ir izsmalcināta fasādes apdare; te pielietoti itāļu renesanses motīvi loģu ierāmējošas brīvstāvošas kolonnas. Pirmajam stāvam ir rustveida apdare Vaiņagojošā dzegā izmantoti ampīra elementi.

18. Kr.Valdemāra iela 16. Būvuzņēmēja J.V.Rīges dzīvojamā māja (1874)

Viens no interesantākajiem ķieģeļa dzīvojamās ēkas paraugiem, kas veidots ar fasādei nesimetrisku ieejas daļu. Ēkai ir paaugstināts cokols un bagātīgi rotāta vaiņagojošā dzega. Tās īpaši vērtība ir balkona apdarē izmantotie metāla kalumi ar mājas celtniecības gada skaitli.

Maršrutā neiekļautās ēkas

19. Republikas iela 14. Miertiesas ēka (1894)

20. Republikas iela 11. Dzīvojamā māja (1894)

21. Bārņu iela 26. Remedlova dzīvojamā māja (1879)

22. Dārza iela 14/16. Pilsētas cietums (1891)

23. Teātra iela 3. Banka (1898)

24. Kroņu iela 4/6. "Ramsay & Co" alus darītava (1877)

25. Kaiju iela 31. Stīnci dzimtas kapliča Vecajos kapos (1882-1883)

26. Jelgavas iela 41. Ugunsdzēsēju depo ēka (1888)

27. Rīgas iela 71. Dzelzceļa stacijas ēka (1871)

Kartē neiekļautās ēkas

28. Jūrmalas iela 2. Pilsētas slimnīca (1886-1900)

29. Cenkonas iela 18/20. Būvuzņēmēja J.V.Rīges kapliča Bārenbuša kapos (1894)

30. Vecā Ostmaļa 16/18. Gāzes fabrika (1900)

31. Fēniksa iela 1. Mašīnbūves fabrika "Fēnikss" (1874-1875)

32. Brīvības iela 73. "Becker & Co" drāšu fabrika (1883)

33. O.Kalpaka iela 5. Korķa linoleja fabrika (1887, 1895)

34. Sliežu iela 4. "Kieler & Co" eļļas fabrika (1880)